

Rotterdam, maart '06

Aan:

De Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie

Mw. drs. M.C.F. Verdonk

Postbus 20301

2500 EH Den Haag

Betreft: bevindingen van het NPRD

Ons kenmerk: 4.4.2./2006/GG/BEV

Geachte mevrouw Verdonk,

In het Ministerieel Besluit tot instelling van het Nationaal Platform voor overleg en samenwerking tegen Racisme en Discriminatie is in Artikel 5 lid 2 vastgelegd dat het platform jaarlijks voor 1 april inhoudelijk verslag van haar bevindingen uitbrengt aan u, hetgeen het platform bij deze doet.

Conform uw verzoek aan het platform om waar nodig ook tussentijds zijn mening te geven over actuele zaken en ontwikkelingen, heeft het NPRD u recent zijn mening gestuurd ten aanzien van de nota's *Weerbaarheid en integratie* en *Radicalisme en radicalisering*. Om te voorkomen dat het platform zichzelf herhaalt, is het betreffende schrijven als bijlage aan deze brief toegevoegd.

Het platform vraagt uw aandacht voor een aantal thema's, te weten: de positie van de antidiscriminatiebureaus (ADB's) in Nederland, de botsing van grondrechten, het rechts-radicalisme, horecadiscriminatie, discriminatie op de stagemarkt en arbeidsmarkt.

Alvorens dieper op deze thema's in te gaan wil het NPRD een aantal opmerkingen plaatsen die alle thema's raken. Het NPRD onderschrijft de aanscherping van het strafrecht en de grotere aandacht voor de strafrechtelijke afdoening waar het gaat om discriminatie, maar is van mening dat het strafrecht gezien moet worden als het ultimium remedium. Binnen alle thema's dient de nadruk gelegd te worden op de preventieve aanpak

van discriminatie. Daarnaast vindt het platform het belangrijk, dat daar waar dat mogelijk is organisaties samenwerken, samen optrekken en activiteiten onderling afstemmen.

Het NPRD heeft kennisgenomen van de notitie *Perspectief op gelijke behandeling* van de door u ingestelde Regiegroep. Het platform onderschrijft de uitkomsten van de Regiegroep en spreekt de hoop uit dat binnen afzienbare tijd een landelijk dekkend netwerk van ADB's zal ontstaan. Zeker gelet op het feit dat een aantal van hen zich momenteel in een kwetsbare situatie bevindt. Een aantal gemeenten dreigt de financiering geheel of gedeeltelijk in te trekken. Het NPRD acht het van groot belang dat bestaande voorzieningen minimaal op peil worden gehouden, omdat inkrimping leidt tot extra problemen bij de eventuele implementatie van het landelijk dekkend netwerk. Iets waar wij gelet op uw positieve reactie op vertrouwen.

Ook u heeft regelmatig gewezen op de belangrijke maatschappelijke functie van de ADB's. Zij vormen laagdrempelige voorzieningen bij het tegengaan en voorkomen van discriminatie en leveren belangrijke bijdragen waar het gaat om het nakomen van internationale verplichtingen door ons land.

Tevens is het platform van mening dat het van overheidswege ingezette traject van verdergaande samenwerking tussen de ADB's en het LBR kan leiden tot een kwaliteitsimpuls in het tegengaan en voorkomen van discriminatie.

Al geruime tijd wordt een groot deel van het maatschappelijk debat bepaald door de zogenaamde botsing van grondrechten. In 2004 is daar van overheidswege een uitgebreide nota over verschenen, waarin de belangrijkste conclusie was, dat aanpassing van de wetgeving niet noodzakelijk was. Toch worden in het maatschappelijk debat de verschillende grondrechten steeds weer als tegengesteld aan elkaar gepresenteerd en niet als complementair aan elkaar. Waar de een vraagt om het opheffen van wettelijke inperkingen van de grondrechten, vraagt de ander juist om meer beperkingen. Duidelijk moet zijn dat Nederland geen censuur kent, maar wel een toetsing achteraf door de rechter.

Het NPRD vindt het belangrijk dat burgers zich bewust worden van hun vrijheden en de daarbij horende beperkingen en erkennen dat voor anderen diezelfde vrijheden en beperkingen gelden. Het platform kiest daarbij niet voor het hanteren van de strafrechtelijke meetlat, alhoewel dat in een aantal gevallen noodzakelijk zal zijn, maar voor het stimuleren van het debat en de dialoog. Alhoewel een dergelijke aanpak zich op de gehele samenleving dient te richten, hecht het NPRD grote waarde aan een preventieve educatieve aanpak richting jongeren. Een interactieve educatieve tentoonstelling zoals *Free to choose* van de Anne Frank Stichting kan daarbij een goed middel zijn. Zeker gelet op de ervaringen die zijn opgedaan met de eerdere tentoonstelling van deze stichting over dit thema, *Grensgevallen, waar sta jij?*, waarmee ook het NPRD in het kader van haar campagne in 2004 goede ervaringen heeft opgedaan.

Ook andere initiatieven die zijn of worden ondernomen kunnen volgens het NPRD een belangrijke bijdrage in deze leveren. Het COC en MTV zijn met elkaar in contact getreden om gezamenlijk op te trekken in het stimuleren van het debat onder jongeren. De radiozender FunX is eveneens een goed voorbeeld van informele peer educatie. De hardcore-scène heeft middels grote feesten tegen discriminatie en racisme, stringent deurbelid bij feesten en publiekelijke stellingnamen eveneens een goede bijdrage geleverd.

Het NPRD spreekt zijn zorg uit over het rechts-radicalisme en kan zich niet aan de indruk onttrekken dat het beleid van verschillende overheden zich met name focust op de radicale islam. Natuurlijk verdient dat laatste veel aandacht, maar dit dient volgens het platform eveneens te gelden voor het rechts-radicalisme.

Discriminatie in de horeca en dan met name het weren van bepaalde etnische groepen door discotheken is een probleem. U heeft zich de afgelopen periode in deze maatschappelijke misstand verdiept en belangrijke initiatieven ondersteund en mogelijk gemaakt. Het platform spreekt zijn waardering uit over uw inzet en de door ADB's, horecaondernemers, gemeentelijke overheden en politie genomen initiatieven. Initiatieven die volgens het NPRD nagevolgd en aangescherpt dienen te worden.

Blijvend punt van zorg is volgens het platform de slechte positie van etnische groepen op de stage- en arbeidsmarkt. Nog steeds is het voor veel jonge mensen moeilijk en soms bijna onmogelijk een stageplaats te vinden. En de werkloosheidscijfers onder bepaalde etnische groepen zijn onevenredig hoog. Discriminatie is hierbij niet de enige maar wel een belangrijke oorzaak.

Gelukkig zijn en worden tal van initiatieven genomen om discriminatie op de stage- en arbeidsmarkt tegen te gaan. Het platform is blij met de afspraken gemaakt op de Werktop, om de werkloosheid onder etnische groepen tegen te gaan en meer stageplaatsen te creëren. Dat geldt eveneens voor het commitment dat er is ten aanzien van de 'discriminatie-monitor arbeidsmarkt, een goede monitor is volgens het NPRD noodzakelijk, en de instelling van de Regiegroep 'allochtone vrouwen en arbeid' als opvolger van de Commissie PAVEM.

Hetzelfde geldt voor de door uw collega ingestelde werkgroep 'Gelijke beloning dat werkt!', nu blijkt dat leden van etnische groepen en vrouwen in veel sectoren significant lager beloond worden voor dezelfde werkzaamheden.

Het platform spreekt de hoop uit dat deze en andere maatregelen en initiatieven een structurele bijdrage leveren aan het tegengaan van achterstelling op de arbeidsmarkt, omdat arbeid en onderwijs belangrijk zijn voor de integratie van groepen in de samenleving en het participeren van eenieder als burger in Nederland.

Met vriendelijke groet,

dr. E. Borst – Eilers
voorzitter

G. Grubben
secretaris

Bijlage: NPRD reactie op de nota's *Weerbaarheid en integratie* en *Radicalisme en radicalisering*

NPRD-reactie op de nota's rond radicalisering en radicalisme

In december jl. heeft het NPRD in zijn regulier overleg de nota's *Weerbaarheid en integratie* en *Radicalisme en radicalisering* besproken. Alhoewel de scheidslijn niet altijd even scherp te trekken is, beperkt het NPRD zich in zijn reactie – in de lijn van zijn functie en doelstelling – tot de thema's racisme en discriminatie en daaraan gelieerde zaken. Het kabinet onderkent de relatie tussen radicalisering en discriminatie. De reactie beperkt zich tot een viertal punten.

Internet

Internet wordt gezien als een belangrijk medium waar het gaat om radicalisering, zowel waar er sprake is van islamitisch radicalisme als waar het gaat om rechts radicalisme. Dit blijkt uit alle analyses en ook uit de voorgestelde activiteiten. Het NPRD vindt het niet alleen van groot belang, dat waar (wettelijk) mogelijk radicalisme op het internet wordt tegengegaan, maar is tevens van mening dat ook de weerbaarheid van gebruikers vergroot dient te worden. Binnen het onderwijs wordt terecht veel aandacht besteed aan media-educatie. Het NPRD is van mening dat interneteducatie hierin expliciet moet worden opgenomen. Het is van groot belang dat leerlingen kritisch leren omgaan met de op het internet aangeboden informatie. Dit vereist begeleiding en training.

Discriminatieregistraties

Op diverse plaatsen worden registraties van discriminatoire en racistische voorvallen bijgehouden. Deze registraties worden slechts ten dele gekoppeld en gemonitord. Zo heeft de Onderwijsinspectie opdracht gekregen discriminatie centraal te registreren. Het NPRD is van mening, dat er afstemming moet plaatsvinden tussen de Onderwijsinspectie en de Landelijke Vereniging van Antidiscriminatiebureaus en Meldpunten, LV-ADB, dan wel diens rechtsopvolger. Deze onderlinge afstemming moet volgens het NPRD minimaal ressorteren in het uitwisselen van registratiegegevens om zodoende een beter zicht te krijgen op hetgeen zich binnen het onderwijsveld afspeelt. Van overheidswege zou gestimuleerd moeten worden, dat ook anderen die dergelijke registraties bijhouden de samenwerking met de LV-ADB zoeken.

Het NPRD acht een dergelijke samenwerking niet alleen van belang in het kader van een goede monitor, maar ook ten behoeve van het opzetten en uitvoeren van preventieve activiteiten, een van de belangrijkste taken van de ADB's.

Kennis en evaluatie

Het NPRD constateert dat op veel punten de kennis rond radicalisering, oorzaken en gevolgen, en de effectieve aanpak ervan onvoldoende is dan wel ontbreekt. Het door de Minister voor V&I geïnitieerde onderzoek naar de motieven van radicaal islamitische jongeren is een goed en noodzakelijk initiatief om een deel van dit kennishiaat op te lossen. Het NPRD vindt het belangrijk dat het beleid en de uitvoering ervan goed geëvalueerd worden en effecten van dat beleid gemeten worden. Het kennishiaat en de ernst van de situatie maken het noodzakelijk, dat activiteiten met een experimenteel karakter worden uitgevoerd. Dit brengt met zich mee dat niet overal de gewenste resultaten behaald zullen worden. Gedegen en permanente evaluaties kunnen bijdragen aan de noodzakelijke bijstellingen van het beleid.

Centrale regie

De aanpak van radicalisering omvat vele beleidsterreinen en dientengevolge zijn alle departementen er direct of indirect bij betrokken. Een dergelijke brede aanpak vereist cen-

trale afstemming en regie. Het NPRD is van mening dat de centrale regie op de initiatieven niet goed zichtbaar is, en dat deze verbetering behoeft.